

Erika Verloop

WILLEM VAN 'T WOUDT (1888-1970) AMBTENAAR ÉN KUNSTENAAR

Zelfportret in houtskool van Willem van 't Woudt, gedateerd 9 januari 1952. Dit portret staat afgebeeld op 'Het Vlaardingen van Willem van 't Woudt', de map met reproducties van zijn houtsneden, die in 1977 is uitgegeven door Boekhuis Den Draak.
(Collectie Stadsarchief Vlaardingen)

Hoewel diverse generaties Van 't Woudt in Vlaardingen het vak van mandenmaker uitoefenden, was het Reijer van 't Woudt, de vader van onze hoofdpersoon, die brak met deze traditie. Al vroeg bekwaamde hij zich in het schildersvak, waarvan een bij het Stadsarchief bewaard, op het eerste gezicht onmogelijk uitzien vroege papier getuigt. De 50ste verjaardag van de Slag bij Waterloo werd in 1865 in het gehele land op gepaste wijze herdacht. Reijer van 't Woudt, oud 16 jaren, "schilders leerling te Vlaardingen", leverde hier in de vorm van een 'Lied voor de Nederlandsche jongens, bij de 50jarige herdenking van den veldslag van Waterloo' een bijdrage aan ("Komt heffen wij het feestlied aan, Widewidewi-bom-bom!; Napoleon is naar de maan, Widewidewi-bom-bom!; Bij Waterloo kreeg hij zijn vet, Widewidewi-bom-bom-bom-bom!; Oranje's zoon schreef hem de wet, Widewidewi-bom-bom!", waarna nog elf coupletten in deze trant volgen). Dit feestlied was voor twee centen te bekomen bij de Vlaardingse boekhandel van J.F.C. Brückwilder.

Reijer van 't Woudt wordt in 1874 voor het eerst genoemd in de kohieren van de patentbelasting. Dit type belasting werd na de opheffing van de gilden in 1798 geheven op alle handel, neringen, beroepen en bedrijven.

Vanuit zijn ouderlijk huis aan het Westnieuwland was Reijer werkzaam als verver (huisschilder) en glazenmaker (glaszetter). Na zijn huwelijk op 25 april 1878 met de uit Krimpen aan de Lek afkomstige Margje Cornelia Aletta de Vlaming verhuisde hij naar de Lijnstraat (Wijk I nr. 16) en enkele jaren later naar de Kuiperstraat (Wijk I nr. 119). Inmiddels stond hij ook te boek als schepenschilder – waarschijnlijk een lucratieve bezigheid in deze jaren waarin de Vlaardingse loggervloot fors uitgebreide – , als kamerbehangen én als winkelier in behangselpapier en natte verf. De zaken verliepen blijkbaar voorspoedig. In huiselijke kring bleef het leed hem en zijn echtgenote echter niet bespaard. Oudste zoontje Willem overleed binnen twee weken na de geboorte. Dochtertje Cornelia bereikte slechts de prille leeftijd van vijf jaar, terwijl het vierde kindje, Petronella, nog geen anderhalf jaar oud werd. Op 31 december 1889 kocht Reijer van 't Woudt voor 2.700 gulden van Neeltje Goedknegt "een woonhuis met smederij, open plaats en erf, staande en gelegen aan de westzijde van de Kuiperstraat, Wijk I nummer 153 te Vlaardingen" (na omnummering in 1899 werd dit Kuiperstraat 24-24a).

Reijer en Margje betrokken met hun kinderen Jacoba Wilhelmina (geb. Vlaardingen 17 juli 1882), Cornelia Petronella (geb. Vlaardingen 21 augustus 1886) en Willem (geb. Vlaardingen 28 december 1888) het woonhuis, terwijl het bedrijf werd voortgezet vanuit de bijbehorende werkplaats. Het gezin was compleet met de geboorte van zoon Pieter op 10 januari 1890.

Als oudste zoon was het vanzelfsprekend dat Willem al op jonge leeftijd met zijn vader meeging op karwei en van hem in de praktijk het schildersvak leerde. Willems ambities reik-

ten echter verder. Hij bleek al vroeg veel aanleg te hebben voor tekenen en schilderen. Zijn diepste wens was dan ook om lessen te volgen aan de Academie van Beeldende Kunsten te Rotterdam. Reijer van 't Woudt kon en wilde zijn zoon echter niet missen in het bedrijf en gaf hiervoor dan ook geen toestemming.

Toen zijn vader op 16 februari 1910 op 61-jarige leeftijd overleed, was Willem pas 21 jaar oud. Plotseling stond hij voor de zware taak het bedrijf zelfstandig voort te zetten. Tot overmaat van ramp moest niet lang hierna zijn oudste zuster Jacoba Wilhelmina wegens epileptische toevallen worden opgenomen in de inrichting Bethesda-Sarepta te Haarlem, uitgaande van 'De Christelijke Vereeniging voor de verpleging van lijders aan vallende ziekte' aldaar. De hiermee gemoeide kosten werden wegens armlastigheid van de familie gedragen door het Burgerlijk Armbestuur van Vlaardingen. In de loop van de jaren verergerde haar toestand en uiteindelijk overleed zij in augustus 1915 in het krankzinnigengesticht Bloemendaal te Loosduinen.

Gelukkig braken er ook weer betere tijden aan voor de familie. Cornelia Petronella trouwde op 14 december 1910 met de uit Ridderkerk afkomstige Arie Valk en ging met hem in Schiedam wonen. Willem zelf had zijn oog laten vallen op een Haags meisje, Geertruida de Zwaan, bijna één jaar ouder dan hijzelf. Haar vader was boekdrukker in de Hofstad. Toch trouwde het jonge stel niet in haar geboorteplaats, maar in Vlaardingen, en wel op 18 oktober 1911. Geertruida was op dat moment reeds zwanger van hun eerste kind.

Ten tijde van de huwelijksvoltrekking was Willem officieel nog dienst- of beter gezegd militieplichtig, zo blijkt uit opgave van de Nationale Militie bij de huwelijksbijlagen. Op 30 mei 1908 was hij - als loteling nr. 51 - ingelijfd bij de genietroepen (bataljon Pioniers, 2e compagnie). De eerste oefenperiode duurde maar enkele maanden en op 30 september 1908 mocht Willem alweer met langdurig verlof.

Na hun huwelijk gingen Willem en Geertruida wonen op het adres Hoogstraat 62, waar in maart 1912 hun eerste kind levenloos ter wereld kwam. Precies een jaar later, op 12 maart 1913, volgde opnieuw een zoon, die zij de naam Reijer gaven, naar Willems overleden vader.

Willem had zijn oude droom om zich verder te bekwamen in het tekenen en schilderen nog steeds niet laten varen. Zijn echtgenote stimuleerde hem om in de avonden alsnog les te gaan nemen, bij de in Vlaardingen goed bekend staande tekenleraar J.J. Midderigh.

Jean Jacques Midderigh (1877-1970) was in oktober 1902 als leraar in het handtekenen aangesteld aan de nieuw opgerichte Burgeravondschool aan de Zomerstraat, de opvolger van de

Uit 1927 dateert deze houtsneede van het noordeinde van de Hoogstraat bij de Delflandse sluis, met op de achtergrond de toren van de St. Johannes de Dooperkerk en de woningen aan de Kwakelsteeg. Een ingelijst exemplaar kostte toentertijd 35 gulden.

oude Teekenschool (en de voorloper van de latere Ambachtschool). De B.A.S. voorzag in de behoefte aan middelbaar onderwijs voor aanstaande ambachtslieden.

Midderigh had de opleiding M.O. tekenen aan de Academie van Beeldende Kunsten in Den Haag met succes afgerond en was enkele jaren tekenleraar geweest aan een school in deze stad, totdat hij zich in Vlaardingen vestigde. Hij was gehuwd met de bekende illustratrice van kinderboeken, Johanna Bernhardina Midderigh-Bokhorst (1880-1972), waarmee hij ook veelvuldig samenwerkte. Midderigh gaf tevens les aan de Vlaardingse kunstenaars Reyer van der Borden (1897-1980) en Johannes (Jo) van der Pijl (1900-1988).

Op 13 augustus 1914 behaalde Willem van 't Woudt de akte van bekwaamheid voor huis- en schoolonderwijs in het handtekenen. Kort tevoren was evenwel de Eerste Wereldoorlog uitgebroken, waarna in Nederland de algehele mobilisatie werd afgekondigd. Aangezien Willem officieel nog steeds onder de wapenen was, werd hij met vele andere jonge mannen opgeroepen om de neutraliteit van Nederland te waarborgen. Zijn echtgenote was op dat moment opnieuw een paar maanden zwanger. De vreugde over dit feit zal ongetwijfeld zijn overschaduwd door de ongewisse omstandigheden. Op 25 februari 1915 kwam dochter Henriëtte Elizabeth ter wereld.

De mobilisatie stond Willems creativiteit overigens in het geheel niet in de weg. De *Nieuwe Vlaardingsche Courant* berichtte op 26 februari 1916 over de Militaire-Huisvlijtentoonstelling, die de dag tevoren officieel was geopend in lokaal Excelsior aan de Oosthavenkade. Burgemeester Pruis kweet zich met graagte van deze taak, "daar het streven om de militairen in hun vrijen tijd nuttig te doen bezig zijn, zijn groote sympathie had."

Op verzoek van het bestuur van de Volksbond tegen Drankmisbruik was door de gemeenteraad een vergulde zilveren medaille beschikbaar gesteld, die in de wacht werd gesleept door Willem van 't Woudt Rz., winnaar van de eerste prijs in de categorie 'houtsnijwerk'! Overige afdelingen van de tentoonstelling: koper- en snijwerk, figuurzaagwerk, kindermeebelen, schepen, schilder- en tekenwerk en weef-, knoop- en borduurwerk. De deelnemers kwamen niet alleen uit Vlaardingen, maar ook uit Rotterdam, Vierpolders, Hoek van Holland, Maassluis, Hellevoetsluis, Delft, Schiedam enz. "Onder de voorwerpen, die in het oog vallen zijn in de eerste plaats die, welke ook een eersten prijs waardig werden gekeurd, het kinderspeelgoed in koper, het stalen loggerscheepje en de houten gesneden olifantjes, dragers van het bovendeel van een buffet", de laatste naar alle waarschijnlijkheid vervaardigd door Willem.

Vermoedelijk was de mobilisatie, waardoor Willem niet langer zijn onverdeelde aandacht kon schenken aan zijn schil-

dersbedrijf, er debet aan dat de zaken terugliepen. Na de demobilisatie kreeg hij de gang er niet meer in en moest hij omzien naar een betrekking in loondienst, om zijn groeiende gezin – inmiddels was, op 27 februari 1917, jongste dochter Margje Aletta Cornelia geboren – te kunnen onderhouden. Op 2 december 1918 trad hij, als schilder, in tijdelijke dienst bij Gemeentewerken.

Anno 1915 bestond deze dienst, naast directeur L.H.E. van Hylckama Vlieg, uit de volgende personeelsleden: een hoofdopzichter, een opzichter voor bouw- en woningtoezicht, een magazijnmeester, een boekhouder, een ingenieur (in tijdelijke dienst), een tekenaar (in tijdelijke dienst), zestien werkvrouwen (voor kantoren en scholen), vijf timmerlieden, een metselaar, een verver (huisschilder), een wegwerker, twee straatmakers met twee handlangers, drie tuinlieden, een machinedrijver en een voerman. Van Hylckama Vlieg werd eind 1919 opgevolgd door H.P.J. Schut, die de functie van directeur zou vervullen tot november 1923. Het personeelsbestand van Gemeentewerken was toen inmiddels uitgebreid tot 20 ambtenaren en 37 werklieden.

De kantoren en werkplaatsen van de dienst waren sinds 1913 gehuisvest aan de Markt. Ten behoeve van de nieuwbouw daar ter plaatse moesten de panden Markt 47 en Vleersteeg 10 en 12 worden gesloopt, waarmee één van de oudst bebouwde delen van Vlaardingen – sinds de 14e eeuw bevond zich hier het Heilige Geest Gast- en Weeshuis – verloren ging.

Willems tijdelijke dienstverband werd per 1 januari 1920 omgezet in een vaste aanstelling. Zijn jaarwedde werd daarbij vastgesteld op 1.521 gulden. Per 1 september van datzelfde jaar werd dit bedrag reeds verhoogd met ruim 304 gulden.

Wellicht maakte deze loonsverhoging het mogelijk om te verhuizen: op 2 oktober 1920 liet het gezin Van 't Woudt de Hoogstraat achter zich en verhuisde het naar het adres Falckstraat 12.

Moeder Van 't Woudt-de Vlaming had in de ouderlijke woning aan de Kuiperstraat ondertussen inwoning gekregen van haar naar Vlaardingen teruggekeerde dochter Cornelia Petronella en schoonzoon Arie Valk. Moeder overleed op 1 november 1921 op 70-jarige leeftijd. Valk had inmiddels het pand aan de Kuiperstraat overgenomen en vestigde daar een water- en vuurstokerij in. (In 1948 is Kuiperstraat 24a – inmiddels omgenummerd tot Kuiperstraat 44 – gesloopt om plaats te maken voor de nieuwe ingang van banketfabriek Niemantsverdriet; het huis aan de Kuiperstraat 24, later nummer 46, werd afgebroken in 1960).

Zijn grootste bekendheid dankt Willem van 't Woudt aan zijn houtsneden van Vlaardingse stadsgezichten. In deze grafische (hoogdruk)techniek is hij ongetwijfeld geschoold door J.J. Midderigh, die het houtsnijden vooral toepaste bij het illustreren van boeken. Bij het houtsnijden wordt met speciale gutsen in een zachte houtsoort een tekening uitgerfde. Met een inktroller wordt vervolgens de drukplaat van zwarte of

Op deze houtsneede uit 1929 krijgen we een inkijkje in de Kuiperstraat in noordelijke richting. In het oog springen de karakteristieke uitbouwen aan de oude gevels ter rechterzijde.
(Collectie Stadsarchief Vlaardingen)

gekleurde drukinkt voorzien, waarna een vel papier krachtig hierop wordt aangedrukt. De aldus ontstane afdruk is in spiegelbeeld; de uitgesneden delen worden als uitsparingen zichtbaar in de afbeelding.

Een map met zes afbeeldingen van Willems' werk is in 1977 uitgegeven ter gelegenheid van de ingebruikneming van de nieuwe winkel van Boekhuis Den Draak (waarover later meer). De hierin opgenomen houtsneden dateren alle uit de tweede helft van de jaren '20 van de vorige eeuw en werden indertijd onder de aandacht van de Vlaardingse bevolking gebracht door de *Nieuwe Vlaardingsche Courant*, die ze exposeerde in de etalage van haar bureau aan de Hoogstraat 158.

Hoe zijn eerste houtsneden uit 1926, getiteld 'De Maassluische Dijk' en 'Kippen op een tak', werden beoordeeld door het Vlaardingse publiek is niet bekend. Dat ze wél de aandacht hebben getrokken, valt op te maken uit een artikeltje in de *Nieuwe Vlaardingsche Courant* van 21 oktober 1927.

Zijn derde houtsnede, voorstellende 'De Havenbrug met Westhavenplaats', gaf volgens de krant door de "juiste en gede-

De brug over de Oude Haven, gezien vanaf de Hoflaan naar de Visbank op de Westhavenplaats. Op de achtergrond de toren van de Grote Kerk op de Markt. Een reproductie van deze houtsnede uit 1926 is als eerste prent opgenomen in de map van Boekhuis Den Draak. Het Stadsarchief bezit tevens een originele afdruk én de drukplaat, waarmee deze houtsnede is vervaardigd.

(Collectie Stadsarchief Vlaardingen)

tailleerde tekening" een goed beeld van zijn kunnen. "Het werk is in twee kleuren uitgevoerd en heel goed geslaagd. Het geeft een mooi punt van onze gemeente weer: het hart om zoo te zeggen: Havenbrug, Vischbank, met toren op den achtergrond, hoog rijzend boven de huizen van de omgeving. Strevend naar natuurgetrouwe weergave, is het Van 't Woudt door het aanbrengen van wolkengroeping en lichteffect gelukt iets meer te geven dan een fotografie. Er zit licht en leven in zijn werk en het bevat beloften voor de toekomst" (NVC, 17 december 1926).

Volgens oud-gemeentearchivaris M.C. Sigal heeft Van 't

Woudt van deze laatste houtsneede ook nog een variant gemaakt in pastel en waterverf, met op de voorgrond vliegende meeuwen en op de achtergrond de Westhavenplaats. Naar Sigals persoonlijke oordeel was vooral de wintersfeer met mist goed weergegeven.

In 1926 leverde Willem van 't Woudt nóg een houtsneede af, die in februari 1927 tentoongesteld werd. De afbeelding van bootjes in de Oude Haven bevatte naar de mening van de krant dezelfde technische kwaliteiten als de eerste: "Goed geteekend, sluitend in twee kleuren gedrukt en natuurgetrouw. Maar het onderwerp: aardappelschuitje en visscherbootjes bij laag water in de haven nabij de Vischbank, is artistieker uitgevoerd. Er zit o.i. veel toekomst in dit werk" (NVC, 11 februari 1927).

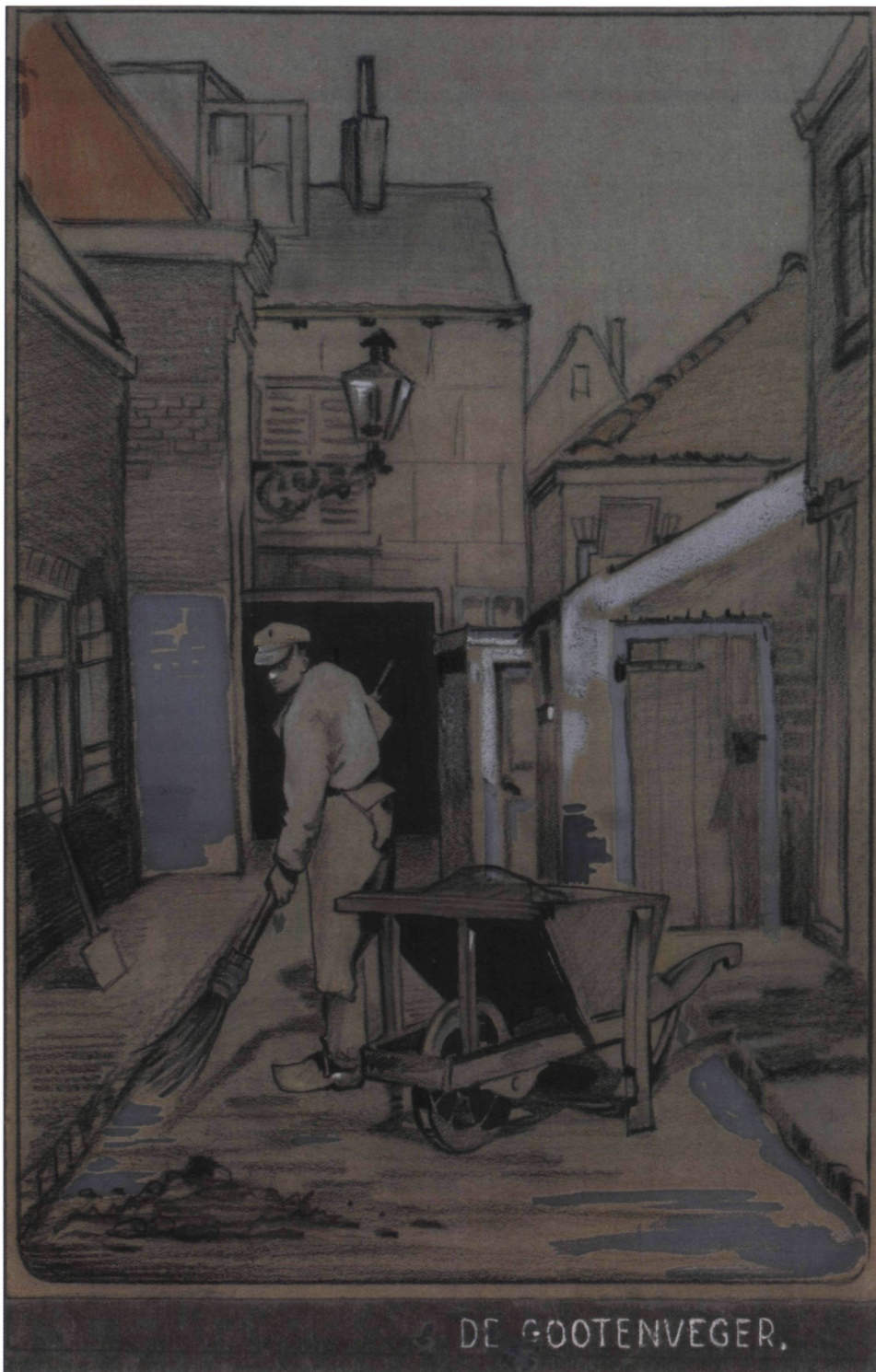
Uit 1927 dateert zijn houtsneede van de R.K. kerk aan de Hoogstraat, gezien vanaf de Wedde, met op de voorgrond de huisjes bij de Delflandse sluis. "Goed van teekening, laat Van 't Woudt de boomen op den voorgrondforsch naar voren komen, terwijl hij de strakke lijnen van den toren zeer goed heeft weten op te lossen om een stijve teekening er van te voorkomen; de huizengroep doet 't goed." Deze houtsneede verscheen in een oplage van twintig afdrucken. Ingelijst kostte een exemplaar 35 gulden (NVC, 21 oktober 1927).

Deze houtsneede uit 1926 – voorstellende een aardappelschuitje en vissersbootjes bij laag water – belooft volgens de Nieuwe Vlaardingsche Courant veel goeds voor de toekomst. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen)

Van 't Woudts grote productie in deze periode valt wellicht te verklaren uit het feit dat hij de technische kant van het houtsnijden steeds beter onder de knie kreeg, mede dankzij het volgen van een gerichte opleiding. Op 29 december 1927 kwam hij in het bezit van het diploma B (voor houtarbeid) van de Vereniging tot Bevordering van het Onderwijs in Handenarbeid in Nederland.

In 1928 vernemen we op artistiek gebied taal noch teken van Willem van 't Woudt. Uit het bevolkingsregister valt op te maken dat hij met zijn gezin in de maand juli van dat jaar is verhuisd naar de Van Riebeeckstraat 9 (waar hij tot aan zijn overlijden zou blijven wonen).

Uiteraard kon hij zich alleen in zijn vrije uren wijden aan zijn grote liefhebberij. Overdag diende hij de belangen van de stad, maar ook hier wierp zijn nijvere werk zijn vruchten af. In juni 1929 ontstond wegens vertrek van de toenmalige magazijnmeester bij Gemeentewerken een vacature. Directeur J.J.

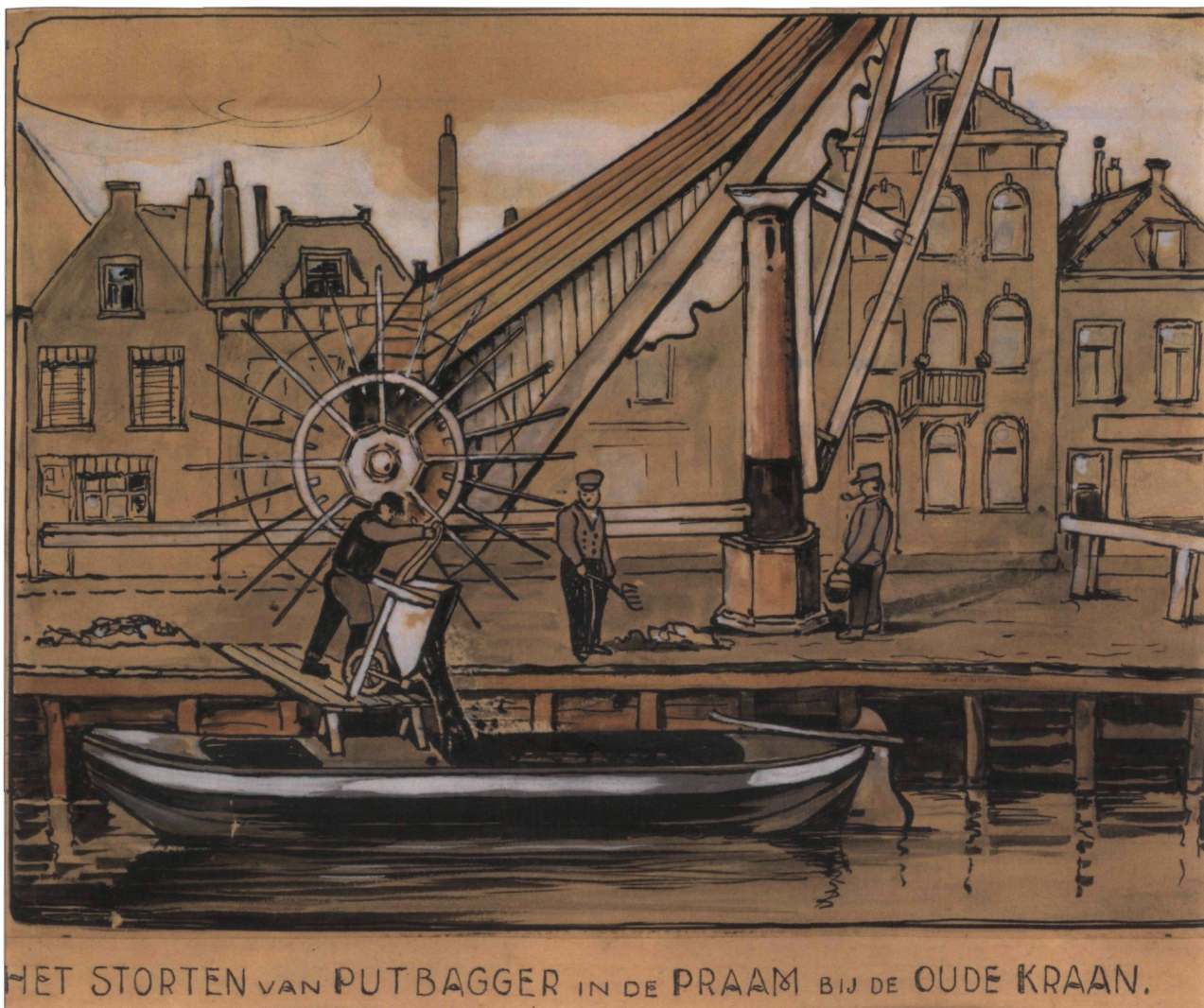
Kolpa die, na een periode als waarnemend directeur, in 1927 H.P.J. Schut was opgevolgd, schreef een lovende brief aan Burgemeester en Wethouders, waarin hij Willem van 't Woudt van harte aanbeval voor deze functie: "Deze is daartoe voor wat kennis van materialen betreft zeer bekwaam te achten en heeft bij het houden van toezicht op verfwerken, waarvan de uitvoering was aanbesteed, getoond, ook in staat te zijn zich te doen gelden, wat voor een betrekking als magazijnmeester noodig is." En tenslotte: "Voor zijn ijver en toewijding pleit verder, dat hij het vorig jaar [sic] het diploma voor handenarbeid met zeer goede cijfers heeft verworven."

Links: De veger van de straatgoten, mét takkenbezem en kruiwagen.
(Collectie Stadsarchief Vlaardingen)

Onder: De woonkamer van de opperman van de Reinigingsdienst, die bij de kachel de bevroren pleetonnen ontdooit.
(Collectie Stadsarchief Vlaardingen)

De straat waar Willem opgroeide, staat centraal in de twee houtsneden, die hij nog datzelfde jaar vervaardigde. De ene toont ons de Kuiperstraat (of: het Achterom) ter hoogte van drukkerij Dorsman en Odé, gezien naar het noorden, met op de achtergrond de toren van de R.K. kerk. En de andere vanaf ongeveer hetzelfde standpunt, de Kuiperstraat in zuidelijke richting, met op de achtergrond de toren van de Grote Kerk. In het oog springend zijn de oude gevels met de karakteristieke uitbouwen, die zichtbaar zijn op beide houtsneden. In november van dat jaar besteedde de *Nieuwe Vlaardingsche Courant* aandacht aan eerstgenoemde prent, die – evenals voorgaande keren – werd tentoongesteld in de etalage van haar bureau, met de woorden: "Wanneer men deze houtsnede beziet dan moet men erkennen, dat Van 't Woudt er iets heel artistieks van heeft weten te maken en dat zijn werk steeds vooruit gaat (...). Het onderwerp leende zich bijzonder goed voor deze houtsnede: van deze oude, typische Vlaardingsche straat zal menigeen zich gaarne een exemplaar willen aanschaffen" (NVC,

8 november 1929). Hoeveel Vlaardingers zullen nog in het bezit zijn van een 80 jaar oud exemplaar van deze houtsnede?

Nadien vernemen we gedurende langere periode weinig meer van Willem van 't Woudt, althans de bronnen zwijgen over hem voor wat betreft zijn artistieke uitingen. Mogelijk had hij zijn handen meer dan vol aan zijn reguliere loopbaan bij Gemeentewerken en bracht zijn creatieve werk het niet verder dan de beperkte familie- en kennissenkring. Zoals hierboven reeds werd vermeld, was J.J. Kolpa in 1927 aangetreden als directeur van de dienst. Voor het eerst werd deze functie gecombineerd met die van directeur van de Reinigingsdienst. Kolpa ging voortvarend te werk. Zijn begintijd wordt gekenmerkt door grote veranderingen op hygiënisch gebied. In 1926 werd het beruchte tonnenstelsel opgeheven

Het onderschrift door Willem van 't Woudt spreekt voor zich...
(Collectie Stadsarchief Vlaardingen)

en geleidelijk aan werden alle woningen in Vlaardingen met een watercloset aangesloten op de stadsriolering. Tengevolge hiervan diende ook het rioolstelsel sterk te worden verbeterd en werd de bouw van rioolgemalen en persleidingen noodzakelijk.

De diverse aspecten van de Reinigingsdienst zijn treffend uitgebeeld door Willem van 't Woudt in een serie van dertien met waterverf ingekleurde crayon- en Oost-Indische inkttekeningen. Zij dragen plastische titels als 'De gootenveger', 'De vuilvent', 'De eerste aschkar', 'Verbranden van besmette goederen', 'De drijvende beerkelder', 'Secreet aan de waterkant', 'Ploemp in de Waal', 'Publieke vuilbak aan de Havenkade',

'Het storten van putbagger in de praam bij de oude kraan', 'Het ledigen der potten 's avonds aan de steigers' en 'Ophalen van faecaliën na 10 uur 's avonds op de Hoogstraat'.

Een aantal van deze tekeningen is afgebeeld in het jubileumboekje van de ROM (Reinigings- en Ontsmettingsdienst en Marktwezen), dat in 1987 verscheen ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan. Deze tekeningen hebben niet zozeer een artistieke waarde, maar zijn vooral van belang vanwege de visualisatie van een onderbelicht aspect van het dagelijks leven.

(Deze serie tekeningen is in 1979 door de Reinigings- en Ontsmettingsdienst geschonken aan het Stadsarchief. Zij zijn gedateerd op circa 1950. Op basis hiervan is de conclusie gerechtvaardigd dat zij zijn gemaakt ter gelegenheid van de ingebruikneming van het nieuwe gebouwencomplex aan de Hoflaan in 1951).

Het onderhoud van het gemeentelijke woningbestand ging in 1941 over naar het in dat jaar opgerichte Woningbedrijf. Deze dienst hield zich voornamelijk bezig met de bouw van de 410 semi-permanente woningen in de Babberspolder voor de Rotterdammers, die door het bombardement van mei 1940 dakloos waren geworden.

Ten behoeve van de bouw van deze woningen werd het personeel sterk uitgebreid. Om de extra personeelsleden te huisvesten, werd de Stadsschool aan de Markt bij het gebouw van Gemeentewerken getrokken.

De annexatie van Vlaardinger-Ambacht in augustus 1941 bracht eveneens extra werkzaamheden met zich mee in de vorm van onderhoudswerk aan gebouwen en wegen.

De laatste vier jaar van zijn actieve loopbaan vervulde Willem van 't Woudt de functie van opzichter tweede klasse. Met ingang van 1 januari 1950 combineerde hij het magazijnmeesterschap met het opzicht over de schilders van Gemeentewerken. Wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd werd hem met ingang van 1 januari 1954 eervol ontslag verleend.

Uit de laatste periode van zijn leven dateert een olieverfschilderij, getiteld 'Gezicht op de Nieuwe Maas bij avond'. Dat dit schilderij werd aangekocht door de gemeente Vlaardingen was voor hem een grote eer en een erkenning van zijn kwaliteiten als kunstenaar.

Willem van 't Woudt overleed te Vlaardingen op 2 december 1970, op bijna 82-jarige leeftijd. Zijn echtgenote verhuisde enkele maanden later van hun gezamenlijke woning aan de Van Riebeeckstraat naar het Flatgebouw voor Bejaarden aan de Billitonlaan, waar zij verbleef tot aan haar vertrek naar Arnhem op 21 augustus 1973.

Willem van 't Woudt zou nog eenmaal aan de vergetelheid worden ontrukkt. Op 16 maart 1977 nam Boekhuis Den Draak officieel een nieuwe winkel in gebruik op de hoek van het

De vuilnisophaaldienst in vroeger tijden.
(Collectie Stadsarchief Vlaardingen)

Veerplein. Ter gelegenheid van deze feestelijke gebeurtenis werd in een oplage van 1.500 exemplaren een speciale map uitgegeven met zes van de houtsneden uit de jaren twintig. Groot Vlaardingen kopte bij deze gelegenheid: "Kunstzinnige Vlaardinger Van 't Woudt weer tot leven bij opening boekhuis." Een map kostte 15 gulden per stuk. De nettowinst kwam ten goede aan het kort tevoren geopende Streekmuseum Jan Anderson.

Naschrift:

De Stadsreiniging droeg in 2002 negen tekeningen over aan het Stadsarchief. Qua techniek (Oost-Indische inkt en waterverf) en thematiek (diverse aspecten van de reiniging) is het zeer aannemelijk dat ook deze een product zijn van de creativiteit van Willem van 't Woudt. Bovendien zijn sommige exemplaren voorzien van handgeschreven teksten. Het handschrift vertoont grote gelijkenis met dat van Willem. Helaas zijn de tekeningen niet gesignd, zodat er geen volledige zekerheid bestaat.

Uit handen van een particulier ontving het Stadsarchief in 2007 tenslotte een zestal originele afdrucken van de houtsneden van stadsgezichten uit de jaren '20 én last but not least twee drukplaten, met behulp waarvan zo'n 80 jaar geleden – door Willem van 't Woudt persoonlijk – de houtsneden van respectievelijk de Maassluisdijk en de Havenbrug met Westhavenplaats zijn afgedrukt.

Geraadpleegde bronnen:

Archieven:

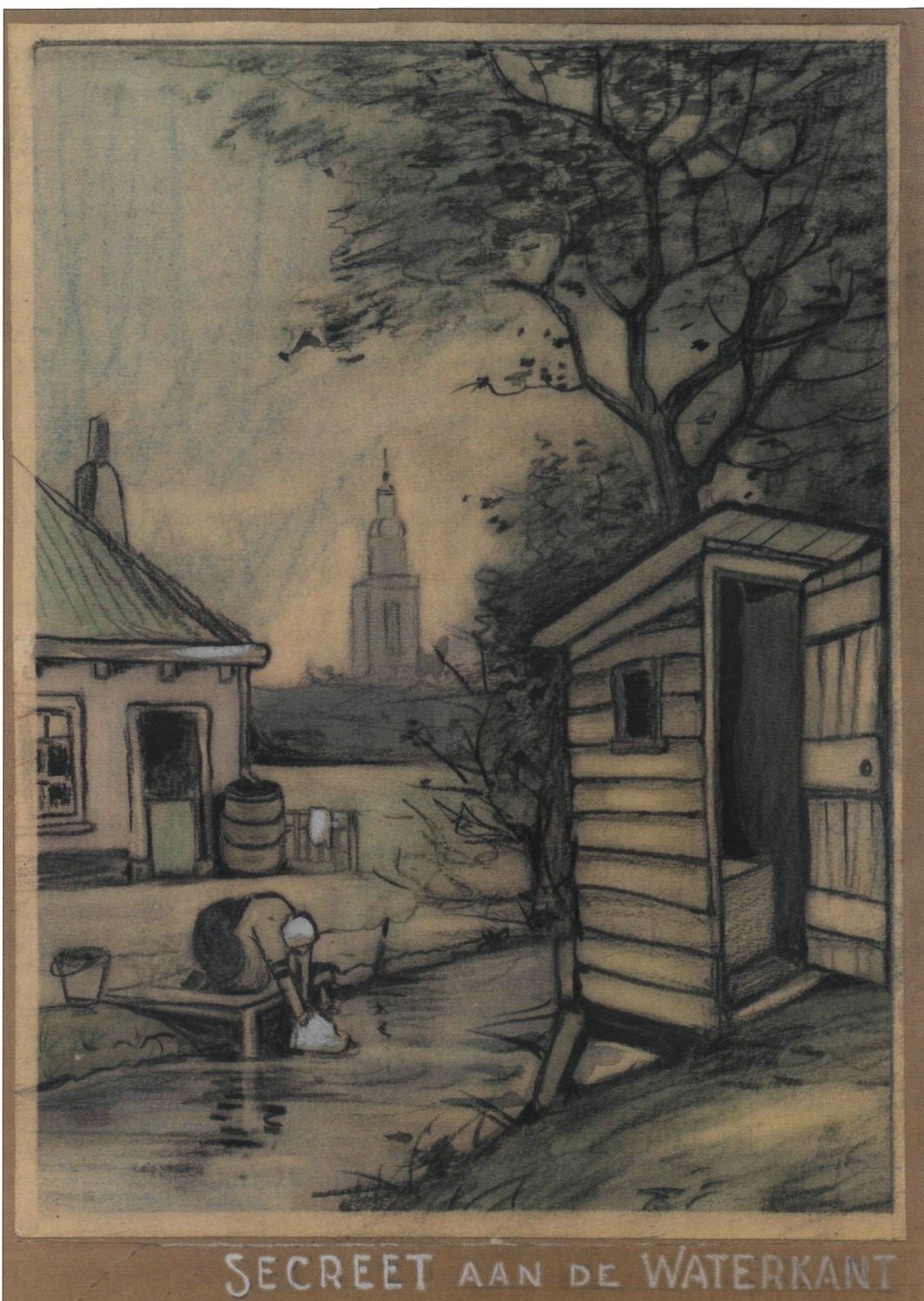
- Archief Stads-, later Gemeentebestuur van Vlaardingen (correspondentie; Burgerlijke Standsakten; bevolkingsregisters en gezinskaarten; perceelskaarten; kadastrale leggers; Nationale Militieregisters; patentregisters);
- Archief Gemeentewerken Vlaardingen;
- Notariële Archieven Vlaardingen;
- Collectie Sigal;
- Persoonsdossier van Willem van 't Woudt.

Kranten en literatuur:

- Nieuwe Vlaardingsche Courant, De Havenloods en Groot Vlaardingen
- Poelstra, Th.J., M. Struijs en P. de Lange. Op 1 mei 1887 brak voor Vlaardingen een schone dag aan... : 100 jaar Reinigings- Ontsmettingsdienst en Marktwezen. Vlaardingen, 1987.
- Scheen, Pieter A. Lexicon Nederlandse beeldende kunstenaars 1750-1950. 's-Gravenhage, 1969.
- Struijs, Matthijs A. Kort overzicht van de geschiedenis van Gemeentewerken Vlaardingen. In: Informeel (GW-ROM Vlaardingen). – Jrg. 2, nr. 6 (dec. 1992) ; p. 5-6.
- 'Het Vlaardingen van Willem van 't Woudt'. Vlaardingen, 1977.
- Woudt, Reijer van 't. Lied voor de Nederlandsche jongens, bij de 50jarige herdenking van den veldslag van Waterloo. Vlaardingen, 1865.

Een 'secreet' of poepdoos aan de waterkant, waar in hetzelfde water de was wordt gedaan...

(Collectie Stadsarchief Vlaardingen)

SECREET AAN DE WATERKANT